

[Anders Andersen.]

heder er baggrunden for de økonomiske problemer, som dansk landbrug står i.

Jeg tror, det er rigtigt at sige, at afslutningen på forhandlingerne om beløbsrammen vakte megen skuffelse hos den enkelte landmand ud over landet. Jeg ved ikke, om man rigtig har forståelsen af, at man netop på baggrund af de meget store økonomiske problemer, som titusinder af landmænd slås med, måtte få den opfattelse, at regeringen faktisk ikke var sindet at ville yde en tilstrækkelig støtte, der kunne skabe en vis tiltro til fremtiden inden for dansk landbrug.

Når man taler om beløbsrammer, er det ligesom man har den opfattelse, at de er relativt stigende, men det er ikke rigtigt. I 1961 var kontantstøtten til dansk landbrug 3 pct. af de offentlige udgifter, altså af statens budget. I 1969, når disse lovforslag er gennemført, repræsenterer den kun 2 pct. af statens budget. De støttebeløb, der ydes til landbruget, har altså relativt udgjort en faldende procentdel.

I dette billede skal yderligere medregnes, at den devaluering, der kom i 1967 i England, og som kun delvis blev gennemført herhjemme, påførte landbruget et ekstraordinært stort tab, som vi stadig væk må slås med. Nu får vi indregnet disse beløb i den samlede beløbsstørrelse. Havde den daværende regering dengang devalueret fuldt ud, så havde vi ikke haft nogen diskussion om devalueringsgodtgørelse, for så havde der ikke været noget problem i så henseende for landbrugets vedkommende. Så havde der måske været andre problemer, det skal jeg slet ikke drage ind i denne debat, men der havde i hvert fald været det problem mindre, og der havde været et mindre beløb at yde til dansk landbrug.

Jeg forstår godt den skuffelse, der har bredt sig ude omkring, og de betænkeligheder, man kan have, er vel ikke mindst frygten for, at skuffelsen vil medføre, at de få unge, der stadig væk søger ind i landbruget, vil blive endnu færre, og at vi derfor vil komme til at stå med et landbrugserhverv, hvor der ingen ungdom er. Et erhverv uden ungdom er et erhverv uden fremtid.

Vi har naturligvis i landbruget hæftet os ved, at såvel den tidligere som den nuværende regering og også dens statsminister

har givet udtryk for, at man ønskede den nuværende landbrugsproduktion og -eksport opretholdt, og jeg forstår da udmærket godt, at set ud fra et samfundsmæssigt synspunkt er enhver eksport, der finder sted, næsten en livsbetingelse. Men man kan ikke regne med fremover i landbruget at opretholde en produktion af den nuværende størrelse, hvis der ikke skabes økonomiske muligheder, så de unge, der skal gå ind i landbruget, kan se en fremtid i møde med nogenlunde rimelige økonomiske vilkår. Det vil nok være utopi at tro, at man kan opretholde en landbrugsproduktion uden at ville opretholde landmænd, og det er faktisk det, man er på vej ud i i øjeblikket. Jeg betragter det som en meget alvorlig udvikling, en alvorlig udvikling måske ikke så meget set fra landbrugets synspunkt som set fra et samfundsmæssigt synspunkt. De unge, der går over i andre erhverv, skaber sig andre eksistensmuligheder, de klarer sig på anden måde, men hvis man affolker landbruget, så afskærer man også samfundet mulighederne for at kunne bevare den eksportindtægt, som der er behov for også for at skabe den tilstrækkelige ligevægt på vor betalingsbalance. Der er altså også en samfundsmæssig interesse bag ved landbrugets videre udvikling.

Jeg har lagt mærke til, at der er en fælles interesse for og positiv indstilling til, at man netop skal søge at fastholde de unge i landbruget, men det er en urimelig tanke at ville søge at fastholde unge i et erhverv, hvis man ikke samtidig også vil søge at tilrettelægge de økonomiske vilkår på en sådan måde, at disse unge kan være tjent dermed.

Jeg glæder mig naturligvis over det lovforslag, der kommer til behandling om et øjeblik, hvor der er en særlig støtte til disse unge, men jeg vil dog gerne gøre opmærksom på, at i forhold til det sidst forløbne år er denne støtte kun en tredjedpart af det, der har været ydet på dette område. Der har det sidste år været ydet omkring 36-37 mill. kr.; det vil i det kommende år blive 12 mill. kr. eller deromkring; det er altså en væsentlig forringelse af den støtte, der har været ydet til disse unge.

Nu har man fra forskellig side givet udtryk for positiv indstilling over for landbruget, og jeg takker naturligvis for den positive indstilling, men jeg må sige, at